Bölge Sınırlarında Değişim

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- Bir bölgenin sınırını oluşturan **kriterin özelliği değişirse bölgenin sınırı da değişir.** Örneğin seyrek nüfuslu bölgedeki bir yer, çeşitli nedenlerle nüfusun toplandığı bir alana dönüşürse sık nüfuslu bölgenin sınırları içine girer.
- Değişimin süresi bölge türüne ve kritere göre farklıdır: **Doğal şekilsel bölgelerin** sınırları (iklim, bitki örtüsü, toprak) çok **uzun** zamanda değişir. **Beşerî şekilsel** ve **işlevsel bölgelerin** sınırları (nüfus, üretim, hizmet alanı, iş birliği örgütleri) çok daha **kısa** sürede değişebilir.
- **Avrupa Birliği örneği:** 1951'de altı ülkeyle kurulan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu, 1957 Roma Antlaşması'yla Avrupa Ekonomik Topluluğuna dönüştü. 1973, 1981 ve 1986 genişlemeleriyle üye sayısı 12'ye çıktı; Maastricht Antlaşması'nın **1993**'te yürürlüğe girmesiyle Avrupa Birliği kuruldu. 1995'te 15, 2004'te 25, 2007'de 27, 2013'te 28 üyeye ulaştı; 2020'de Birleşik Krallık'ın ayrılmasıyla üye sayısı **27** oldu. Türkiye aday ülkeler arasındadır.
- Bir ülke aynı anda birden fazla bölgenin (ör. bir iş birliği örgütü, bir iklim bölgesi, bir kültür bölgesi) sınırları içinde bulunabilir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Boşlukları doldurunuz.

a) Bölge sınırını oluşturan kriterin özelliği değişirse bölgenin ..... da değişir.

b) Doğal şekilsel bölgelerin sınırları beşerî bölgelere göre daha ..... sürede değişir.

c) 2020 yılında ..... Avrupa Birliği'nden ayrılmıştır.

2 Aşağıdaki bölgelerden hangisinin sınırları **en kısa** sürede değişebilir?

A) Bir ekonomik iş birliği örgütüne üye ülkelerin oluşturduğu bölge

B) Bir iklim bölgesi

C) Bir toprak bölgesi

D) Bir yer şekli bölgesi

E) Bir bitki örtüsü kuşağı

3 Aşağıdaki ifadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğunu belirtiniz.

(…) Bölge sınırları hiçbir zaman değişmez.

(…) Seyrek nüfuslu bir alan zamanla sık nüfuslu bölgeye katılabilir.

(…) İşlevsel bölgelerin sınırları kısa sürede değişebilir.

(…) Avrupa Birliği'nin üye sayısı kuruluşundan bu yana hiç azalmamıştır.

4 Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu 1951'de kaç ülke tarafından kurulmuştur?

A) 4 B) 5 C) 6 D) 9 E) 12

5 Aşağıdakilerden hangisi Avrupa ülkelerinin İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra birleşme yoluna gitmesinin temel nedenidir?

A) Kalıcı barışı ekonomik ve siyasi birlik yoluyla sağlamak
B) Ortak bir iklim bölgesi oluşturmak
C) Nüfuslarını azaltmak
D) Dağlık alanları düzleştirmek
E) Tek bir dil kullanmak

6 Doğal şekilsel bölgelerin sınırlarının neden çok uzun sürede değiştiğini açıklayınız.

7 Aşağıdakilerden hangisi bir **beşerî** bölgenin sınırının değişmesine örnektir?

A) Bir iklim bölgesinde yağışın binlerce yılda azalması
B) Yeni açılan bir maden ve fabrikalar nedeniyle bir kasabanın nüfusunun hızla artıp sık nüfuslu alana dönüşmesi
C) Bir dağın yükseltisinin çok yavaş artması
D) Bir toprak tipinin oluşması
E) Bir akarsuyun vadisini derinleştirmesi

8 Avrupa Birliği'ne katılım sırasına göre aşağıdaki ülkelerden hangisi **en son** üye olmuştur?

A) Yunanistan B) İspanya C) İsveç D) Polonya E) Hırvatistan

9 Yaşadığınız ilçe ya da ilde son yıllarda sınırı değişmiş olabilecek **bir beşerî** ya da **işlevsel** bölge örneği veriniz ve değişimin nedenini yazınız.

10 Aşağıdaki gelişmelerden hangisi bir **doğal** bölgenin sınırının değişmesine yol açabilir?

A) Bir ülkenin bir örgüte üye olması
B) Bir alışveriş merkezinin açılması
C) Bir şehirde yeni bir metro hattı yapılması
D) Bir ilçede nüfus sayımı yapılması
E) Küresel iklim değişikliği nedeniyle bitki kuşaklarının uzun sürede kutuplara ve yükseklere doğru kayması

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki zaman şeridinde Avrupa bütünleşmesinin bazı aşamaları verilmiştir.

Avrupa bütünleşmesinden kesitler

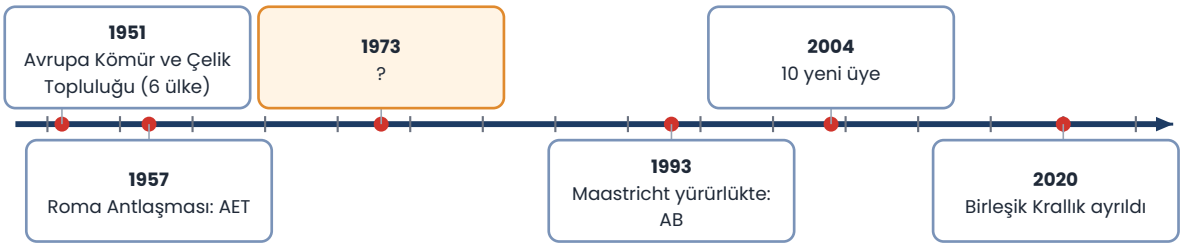

Soru işaretiyle gösterilen 1973 yılında topluluğa hangi ülkeler katılmıştır? Bu katılımla üye sayısı kaça ulaşmıştır?

12 Aşağıdaki sütun grafiğinde Avrupa bütünleşmesinde üye sayısının yıllara göre değişimi verilmiştir.

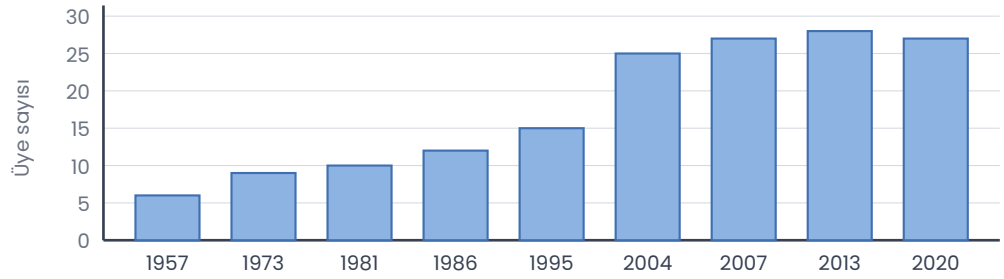

a) Üye sayısının en fazla arttığı genişleme hangi yıldadır ve kaç ülke katılmıştır?
b) Grafikteki son sütunun bir öncekinden kısa olmasının nedeni nedir?

13 Önceki sorudaki grafiğe göre 2013'teki üye sayısı 1957'deki kurucu üye sayısının yaklaşık kaç katıdır?

A) 3 B) 4 C) 4,7 D) 5,5 E) 6

14 Avrupa Birliği bölgesinin sınırlarının tarihsel süreçte değişmesi aşağıdakilerden hangisine örnektir?

A) Doğal bir bölgenin sınırlarının binlerce yılda değişmesine
B) İklim bölgelerinin sınırlarının kaymasına
C) Bölge sınırlarının hiç değişmemesine
D) Beşerî (siyasi-ekonomik) bir bölgenin sınırlarının kısa sürede değişebilmesine
E) Yer şekillerinin değişmesine

15 Aşağıdakilerden hangileri bir **işlevsel bölgenin** sınırının değişmesine yol açabilir?

I. Bir limana yeni ve büyük bir demir yolu bağlantısı yapılması
II. Yakınlarda rakip bir liman açılması
III. Limanın bulunduğu yerin enleminin değişmesi

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

16 Akış şemasını, seyrek nüfuslu bir kıyı köyünün sık nüfuslu bölgeye katılma sürecini gösterecek biçimde tamamlayınız.

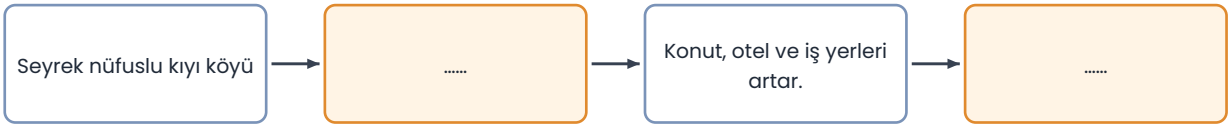

17 Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olması hâlinde aşağıdaki değişikliklerden hangisi **gerçekleşmez**?

A) Türkiye'nin iklim bölgelerinin değişmesi
B) Birliğin sınırlarının Asya'ya doğru genişlemesi
C) Birliğin nüfusunun artması
D) Birliğin yüzölçümünün büyümesi
E) Birliğin komşu olduğu ülkelerin değişmesi

18 Avrupa Birliği'ne aday ülkeler arasında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

A) Norveç B) İsviçre C) İzlanda D) Türkiye E) Birleşik Krallık

19 Aşağıdaki bölge çiftlerinden hangisinde sınırların değişme süreleri arasındaki fark **en fazladır**?

A) İki iklim bölgesi
B) Bir toprak bölgesi – bir alışveriş merkezinin etki alanı
C) İki bitki örtüsü bölgesi
D) İki toprak bölgesi
E) İki yer şekli bölgesi

20 Bir ülke aynı anda birden fazla bölgenin sınırları içinde yer alabilir. Avrupa Birliği üyesi bir ülke için **üç** farklı bölge örneği vererek açıklayınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Temsilî bir ilçenin yüzölçümü 500 km²'dir. Nüfusu 1990'da 20.000, 2005'te 45.000, 2020'de 90.000 kişidir.
a) Her yıl için nüfus yoğunluğunu hesaplayınız.
b) "Nüfus yoğunluğu 150 kişi/km² ve üzeri" kriterine göre ilçe hangi yılda sık nüfuslu bölgeye katılmıştır?
c) Bu değişim bölge sınırları hakkında neyi gösterir?

22 Avrupa bütünleşmesiyle ilgili
I. Üye sayısı her genişlemede artmış, yalnızca 2020'de azalmıştır.
II. Birlik, kurulduğu andan itibaren 27 üyeye sahiptir.
III. 2004 genişlemesi, tek seferde en çok ülkenin katıldığı genişlemedir.
yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

23 Bir iklim bölgesinin sınırının değişmesi yüzyıllar sürerken bir ülkenin bir iş birliği örgütüne katılması birkaç yıl sürmektedir.
Bu farkın temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) İklim bölgelerinin sınırlarının yasayla belirlenmesi
B) Örgütlerin doğal kriterlere göre kurulması
C) İklimin hiç değişmemesi
D) Doğal süreçlerin yavaş, insan kararlarına bağlı süreçlerin ise hızlı değişebilmesi
E) Ülkelerin iklim bölgelerini kendilerinin belirlemesi

24 Bir büyük şehrin günlük işe gidip gelme (banliyö) alanı son yirmi yılda iki katına çıkmıştır.
a) Bu değişimi hangi bölge türüyle açıklarsınız?
b) Değişime yol açmış olabilecek **iki** nedeni yazınız.

25 Aşağıdaki durumlardan hangisi **kriterin değişmesi** değil, **kriterin değerinin değişmesi** nedeniyle bölge sınırının değişmesine örnektir?

A) Bir haritada iklim yerine nüfus yoğunluğuna göre bölge oluşturulması
B) Bir bölgenin adının değiştirilmesi
C) Bir haritanın ölçeğinin küçültülmesi
D) Bir bölgenin farklı renkle gösterilmesi
E) Bir ilçenin tahıl üretiminin artmasıyla "yüksek tahıl üretimi" bölgesine girmesi

26 Aşağıdaki bölgeleri sınırlarının değişme hızına göre **hızlıdan yavaşa** doğru sıralayan seçenek hangisidir?
K. Bir gazetenin günlük dağıtım alanı
L. Bir ülkenin sık nüfuslu bölgesi
M. Bir iklim bölgesi

A) M – L – K B) L – K – M C) K – L – M D) K – M – L E) L – M – K

27 "Avrupa Birliği'ne üye bir ülke aynı zamanda başka bölge sınırları içinde de yer alabilir." Bu yargıyı bir örnekle açıklayınız ve bunun o ülkenin ilişkilerine olası **bir** etkisini yazınız.

28 Kuraklığın uzun yıllar sürmesi sonucu bir bozkır alanının yarı çöl özelliği kazanması aşağıdakilerden hangisine örnektir?

A) İşlevsel bir bölgenin genişlemesine
B) Bir iş birliği örgütünün genişlemesine
C) Bir idari sınırın değişmesine
D) Bir kültür bölgesinin oluşmasına
E) Doğal bir bölgenin sınırının değişmesine

29 Bir ülkenin başkentinin başka bir şehre taşınması aşağıdakilerden hangisini **doğrudan** etkiler?

A) Ülkenin iklim bölgelerini
B) Kamu hizmetleri bakımından ülkedeki işlevsel bölgelerin merkezini ve sınırlarını
C) Ülkenin toprak tiplerini
D) Ülkenin yer şekillerini
E) Ülkenin bitki örtüsü kuşaklarını

30 Bölge sınırlarının değişebilir olması, coğrafya çalışmalarında ve planlamada neden önemlidir? **İki** gerekçe yazınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**